

ANUL VIII. APRILIE-IUNIE 1939 No. 2

**REVISTA ENCICLO-
PEDICĂ**

REVISTĂ PERIODICĂ LUNARĂ

Proprietar și Răspunzător: Ioan Corbu, Cluj, Strada General Grigorescu 16

Se împarte gratuit.

Inscrisă sub Nr. 93—1938 la Tribunalul Cluj.

Agronomi și plugari.

Am arătat în Nr. 1—939 cum agronomii ponegresc pe nedreptul pe plugarii noștri numai ca să înduplece guvernul, ca să-i căpătuiască, numindu-i funcționari la stat în sarcina țeranului, ca să-l învețe agricultura rațională, par'că aceasta s'ar pute face numai cu învățăturile teoretice ale agronomilor. Aceeași critică nedreaptă și desprețuitoare o aflăm la d-l Alex. Alimănișteanu în Universul Nr. 135 sub titlul: „Rentabilitatea agriculturii“. Dăm aici pasagiul: „Dela războiul încoace, deși s'a împărțit pământ la capi de familie, nu este an, ca statul să nu împartă porumb în regiunile lipsite. De obicei în aceste regiuni nu se văd ogoare făcute de cu toamnă, și nici măcar bălegar dus pe locuri, preferind să-l arunce în gărlă. Din tată în fiu au stors acest pământ și nu i-au dat nimic în schimb. Cu asemenea stăpâni de pământ nu scăpăm de foamete, și nici nu facem rentabilă agricultura noastră“.

Critica aceasta e cu totul falsă și tendențioasă. Regiunile lipsite, în cari statul a împărțit porumb, nu au fost lipsite fiindcă nu s'au făcut ogoare, sau nu s'ar fi gunoit, ori n'ar fi lucrat țeranul pământul cum se cade (cu uneltele, ce le are), ci mai ales fiindcă a fost secetă și s'a uscat, sau grindină ori inundări, sau a fost în ținuturi muntoase și din cauza timpului rece porumbul nu s'a copt. Aici toată agricultura rațională a d-lui Alimănișteanu nu ajută nimic.

Sunt ținuturi ca al Năsăudului, unde se gunoiește și se lucră bine pământul, fără să se facă ogoare (căci au lipsă de pășune), dar nu cred că d-l Alimănișteanu ne va pute arăta mălaie mai frumoase, nici chiar cele cultivate de d-sa după a-

agricultura rațională. Dar pământul bun, la șes, e puțin și se ară toate coastele, cari firește, că nu pot da porumb așa bun ca la șes, și ori cât ar fi fost timpul și anul de mănos, puțini țerani au mălaiu de ajuns pentru casă (grâu se seamănă, puțin de serbători), o mare parte cumpără mălaiul, ce le lipsește, încă din primăvară. Dar ei nu cer pomană dela stat, ci cer să li-se pună la îndemână mălaiu ieftin și să nu fie speculați de evrei.

Am auzit și eu că prin vechiul regat se arunca gunoiul la gărlă, când erau vite multe și pământul nestors n'avea lipsă de îngrășământ, ba încă era stricacios grâului, căci în pământul gras (laterit) grâul cădea la pământ de gras. Dar azi nu cred, că mai aruncă țeranul gunoiul în gărlă, când vitele și gunoiul e așa de puțin și mălaiul îl cere neapărat, și se cunoaște unde i s'a dat, așa că și țeranul se poate convinge, că gunoiul nu e de lăpădat pe gărlă.

Tot d-l Alimănișteanu, vorbind despre agricultură, pentru a învedera foloasele uneltelor și mașinilor și cât de mult măresc producțiunea și simbria lucrătorilor și ieftinesc marfa, ne arată că în Anglia pe la 1813 lucrătorii cu mâna (fauri) produceau într'un an 22 milioane cuie și costau 1000 cuie 4.86 frs, pe când la 1847 cu folosirea mașinilor 83 lucrători au produs la an 2891 milioane cuie și costau 1000 cuie numai 0.056 frs, iar salarul de oră dela 0.42 frs s'a ureat la 0.65 frs. Asta-i curat judecată de agronom teoretician, care nu știe, că foloasele, rezultatele mașinilor la agricultură nu se pot compara nicidecât cu foloasele mașinilor la industrie.

La agricultură factorul de căpetenie la mărirea producțiunei nu sunt mașinile, ci natura : timpul și pământul. Când amblă timpuri bune, și țeranul poate căpăta aproape aceeași recoltă cu uneltele lui primitive, ca și agronomul, cu toate mașinile lui, iar timpurile nepriincioase, secetă, grindină, lăcustele... pot nimici întreagă recolta agronomului — ca și a țeranului. Mărirea producțiunei la agricultură e mărginită și de estinderea pământului cultivat și nu poate crește la infinit ca la industrie.

Cineva, de sigur tot agronom, cerea ca în fiecare sat de coloniști din Dobrogea să se numească câte un agronom, ca să mănec tot venitul agricol al coloniștilor cu salariul, dar fără să le fie de ceva folos, cum am mai arătat.

S'au înființat în timpul din urmă „cursuri de repetiție și perfecționare pentru agronomi” — ce ironie ! Dupăce agronomii amenințau pe țerani cu pedepse pentrucă nu le ascultă învățăturile, acum se descopere, că agronomii mui au lipsă ei înșiși să învețe agricultură rațională, necum să poată învăța pe alții.

„Neamul românesc” pe basa raportului unui director de școală agronomică despre lipsa de pregătire a absolvenților acelor școli, face următoarea judecată : „Ni-se arată pe deoparte risipa, care s'a făcut cu întreținerea unor școli ne folositoare, deoarece contribuția lor la răspândirea științei agricole este egală cu zero, pe de alta, falsa îndrumare, ce s'a dat de atâția neobo-

siți reformatori din trecut, învățămîntului primar rural". Si era vorba numai de învățămîntul agricol teoretic.

Am văzut și auzit agronomi criticând pe țeran, că ține rău vitele. Câtă nepricepere din partea lor pentru nevoile țeranului! Când e secetă și nutrețul e mai scump decât vitele și nici scump nu se află, țeranul e astrîns să scormonească toate gunoaiele de paie, ca „să le țină sufletul în oase” și să nu le vîndă pe nimic.

Când se va înțelege, că bunăstarea și rădicarea țerănimei, nu se poate ajunge înfundându-l cu gramatică și teorii agronomice, ci înzestrându-l în primul loc cu vite, cu semințe alese și uneltele cele mai neapărat de lipsă, cum am mai arătat în aceste pagini.

Ni-se spune, că azi agronomii nu mai stau în birou, ci îndrumă agricultura la fața locului, „pe teren”, cum se spune. Vorbe de clacă. Aș vrè să-mi spună agronomii câteva îndrumări de folos împărțășite la țerani.

În zilele din urmă am aflat, că d-l ministru al agriculturii s'a convins, că școalele inferioare de agricultură nu dau agricultori, ci numai funcționari și le-a desființat. Par'că școalele profesionale și chiar academiile de agricultură dau altceva decât funcționari, și încă cei mai nefolositori funcționari.

Citim în ziare, că se mai țin cursuri pentru țerani și acum (în Maiu), când nu-și văd oamenii capul de lucru. Cursurile pentru țerani se țin iarna, nu vara, căci și așa nu se prea alege din ele cu ceva de folos. Aș vrè să pot întreba câțiva țerani dela cursuri să-mi spună, că cu ce s'au ales, căci din discursurile ce li-se pun în gură nu poți afla adevărul.

Mecanici agricoli.

S'au ținut cursuri pentru pregătirea mecanicilor agricoli de lipsă la conducerea tractoarelor cumpărate de stat pentru țeran (!?). Acești mecanici sunt numiți funcționari de stat cu simbrie. plătită la lună, deși ocupațiunea lor nu ține decât câteva luni, iar restul anului ar avè să șadă în birou, ca și agronomii. Așa fac teoreticienii agricultură rațională (și rentabilă) cu funcționari.

Se critică în ziare acești mecanici. că nu sunt corespunzători și se cere înființarea de școli (tot școli, tot teorii și funcționari) practice (cu numele) pentru pregătirea mecanicilor agricoli mai bine instruiți și — firește — tot mai bine plătiți.

Oare pentru ce nu s'ar folosi în acest scop agronomii, cari în lunile de nelucrare agricolă să se instruiască (și altcum le place să se numească ingineri), ca să poată lucra „pe teren” și la mașinile agricole, nu numai să se înhoalbe la ele, ca și țeranul, când se strică. Pentru punerea în lucrare, conducerea și supraveghiarea continuă a mașinilor (mai ales a tractoarelor) ajunge un ziler, nu mecanici scumpi cu simbrie la lună și pensie, e prea de ajuns că se dau simbrii și pensii la agronomi.

Pentru înzestrarea armatei.

Dacă lucrătorii și zilerii, funcționarii și pensionarii își dau simbria pe o zi pentru înzestrarea armatei, nu numai că e destul, dar e chiar frumos, e o jertfă. Dar dela comandanții străjerilor și gărzilor naționale simbria pe o zi, nu se poate zice că e destul. Lucrătorii, funcționarii, pensionarii dau din pânea lor zilnică și a familiei lor, pe când simbriile comandanților de străjeri și gărzi nu sunt singurul lor razem și mijloc de susținere, ci e numai un adaus la salariul, sau pensia, care le asigură esistența. Ocupațiunea comandanților de străjeri și gardiști e în serviciul unui ideal, iar idealurile se înfăptuiesc prin apostoli, cu servicii neplătite și mai ales cu jertfe și exemple de sacrificii.

Dacă un oștean concentrat a dat pentru înzestrarea armatei cei 50 lei câștigați cu torsul de bătrână sa mamă, care ar merita, ca ea să fie ajutorată de străjeri, gardiști și stat — dela comandanții de străjeri și gărzi n'ar fi prea mult, și nici nu s'ar pute apăria de jertfa celor 50 lei, dacă și-ar da simbria pe o jumătate de an pentru înzestrarea armatei.

Cât pentru politicienii foastelor partide politice, cari și-au plătit 30—50% din datorii, din economiile altora și din visteria secătuită a statului și a contribuabililor — ca să-și spele fața și nelegiuirea ar trebui să dăruiască pentru înzestrarea armatei întreagă suma, cu care s'au înavușit pe nedrept din agoniseala altora.

Nu șcim cum sunt ajutate familiile celor concentrați, dar ne place a crede, că din o familie, din care s'a luat un concentrat nu se mai ia și un premilitar.

Electrificarea satelor.

Am mai arătat, că la prețul de azi al produselor agricole și la starea meseră a țeranului electrificarea satelor e un lucș scump și pradă de bani, cari s'ar pute folosi mai bine pentru alte nevoi ale țeranului.

S'a publicat acum, că pentru începerea exploatării instalațiunilor de electrificare a satelor din câteva centre, e lipsă de câte un mecanic electrician cu simbrie de 6000 lei la lună. un electrician șef cu 5800 lei, electrician ajutor cu 4000 lei și un lucrător de uzină 2500 lei, va să zică la an, rotund 220000 lei.

Nu credem că darea țeranilor din acele centre ar fi mai mare decât aceasta sumă. De unde vor mai plăti și susține și electrificarea? Dar ceialalți funcționari?... apoi venitul statului pentru milioanele investite... ori la acestea nu ține statul, ci se îndestulește cu civilizarea satelor, adecă sărăcie lucie.